

måske også savner en ekstra bearbejdning.

Interesserede i de portrætterede personer kan starte her. Interesserede i kommunismens historie i Danmark er bedre hjulpet med gå til Things egen disputats fra 1994.

Niels Wium Olesen

Esben Kjeldbæk: *Sabotageorganisationen BOPA 1942-1945*. (Frihedsmuseets Venners Forlag, 1997). 512 s., 200 kr.

Det må hilses velkommen, at vi omsider har fået en sammenfattende fremstilling af besættelsesårenes største og mest effektive sabotageorganisation, det kommunistisk ledede og inspirerede BOPA, der bl.a. tegnede sig for de vellykkede angreb på Globus og Riffelsyndikatet i sommeren 1944.

Desværre for forfatteren er gruppens mest spektakulære aktioner allerede grundigt og veloplagt beskrevet i Børge Brandts erindringsbog *Sabotage* fra 1945 og i senere memoirer. I så henseende bringer bogen altså ikke meget nyt, og de interviewberetninger, der er optaget i de sidste 20 år, og som citeres flittigt og udførligt, føjer ikke meget til. Deres anvendelse synes at have været et formål i sig selv, og de skiftende subjektive vinkler, de rummer, forvirrer læsningen og giver et indtryk af episodisk fortælling – som bogen ikke har fortjent.

Den rummer nemlig også et systematisk overblik over BOPA's karakter og udvikling. Der er gjort rede for den skiftende og indviklede organisationsstruktur og for de kredse og grupper, BOPA blev rekrutteret fra, fortrinsvis arbejdere og studenter. Det betones, at selv om ledelsen lå på kommunistiske hænder, deltog mange ikke-kommunister, og Børge Thing (»Brandt«) fremhæves som en dygtig og energisk leder, der bar

BOPA gennem flere kritiske faser. Så meget mere overraskende er det, at han i bogen først kommer på banen, da han i januar 1944 afløste Eigil Larsen. Det hænger sammen med, at alene gruppen af Spaniensfrivillige er behandlet som organisationens pionerer, skønt også andre kommunistiske grupper var tidligt aktive. Måske er det grunden til, at man i den fortjenstfulde og angiveligt komplette liste over BOPA's aktioner, savner 6 af de 12 sabotager eller forsøg herpå, der blev registreret 18.-19. august 1942. Det var ved den lejlighed, Børge Thing fik sin ilddåb og oplevede bruddet med sin tilværelse som lovlydig borger, og serien var det første klare vidnesbyrd om, at ungdommelige elementers tilfældige anslag mod besættelsesmagten var i færd med at blive afløst af organiserede aktioner.

Henning Poulsen

Nathaniel Hong: *Sparks of Resistance. The Illegal Press in German Occupied Denmark April 1940 – August 1943*. (Odense Universitetsforlag, 1996). XI + 308 s.

En amerikansk historiker og medieforsker, Nathaniel Hong, har skrevet en afhandling om den illegale presse under den tyske besættelse af Danmark. Afhandlingens analyse slutter med Augustoprøret i 1943. Hong er godt hjulpet af en intens erkendelsesinteresse, som mærkes hele bogen igennem, samt af den omstændighed, at han behersker det danske sprog. I forordet får læseren at vide, hvorfor Hong beskæftiger sig med et (kunne man fristes til at sige, når det gælder en udlænding) så eksotisk emne som den illegale presse i Danmark. Som aktiv bladmager i kampen mod Vietnamkrigen og i den amerikanske arbejderbevægelse har han stillet sig selv spørgsmålet, hvordan dissidentmedier kan påvirke opinionen